

Jaarstukken 2022

Uitgangspunten en grondslagen

Provincie Gelderland

Definitief

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

 provincie
Gelderland

Uitgangspunten en grondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de grondslagen zoals zijn opgenomen in de Financiële verordening Gelderland 2021 (vastgesteld in uw vergadering van november 2021 en aangevuld in uw vergadering van februari 2023) en de Uitvoeringsregeling Financiële verordening Gelderland 2021. De Uitvoeringsregeling is een nadere uitwerking van de Financiële verordening Gelderland 2021 en is vastgesteld door ons college.

De jaarrekening geeft volgens de normen van het BBV een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. De jaarrekening en de toelichtingen geven getrouw, duidelijk en stelselmatig de baten en lasten van het begrotingsjaar, evenals het saldo ervan weer. De jaarrekening geeft tevens een getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de financiële positie aan het einde van het verslagjaar. Hierbij is ook een bestendige gedragslijn ten opzichte van voorgaande jaren gehanteerd.

Baten en lasten

Toerekening

Volgens het BBV is het gemodificeerd stelsel van baten en lasten van toepassing. Baten en lasten worden tot het brutobedrag verantwoord. De begrotingscijfers bestaan uit de primaire begroting en alle door Provinciale Staten goedgekeurde begrotingswijzigingen betreffende het verslagjaar.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Voor de baten van EFRO bestaat daarbij een risico aangezien de definitieve vaststelling op balansdatum nog niet aanwezig is.

Baten

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Opbrengsten vanuit het provinciefonds zijn gebaseerd op de decembercirculaire 2022. Zoals gebruikelijk bevat de decembercirculaire geen nieuwe accresramingen. Het accres 2022 zoals gemeld in de septembercirculaire 2022 bevat de stand zoals ook opgenomen in de jaarrekening 2022. Het accres over 2022 zal in de meicirculaire 2023 definitief worden vastgesteld.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van

voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dus geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Uitgaven reserves en voorzieningen

Uitgaven ten laste van bestemmingsreserves worden op de exploitatie verantwoord. Uitgaven ten laste van voorzieningen worden direct ten laste van de desbetreffende balanspost gebracht. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden verantwoord bij de resultaatsbestemming. De toevoeging aan en vrijval van voorzieningen wordt op de exploitatie verantwoord.

Meerjarige subsidies

De lasten van de meerjarige projectsubsidies die beschikt zijn vóór 1 januari 2021 worden toegerekend aan de verslagjaren waarin de activiteiten plaatsvinden. Deze toerekening is gebaseerd op de bevoorschotting. Deze bevoorschotting houdt verband met de voortgang van de activiteiten. Er is sprake van meerjarige projectsubsidies indien de subsidieverlening meer dan € 125.000 bedraagt en een doorlooptermijn heeft van meer dan 365 dagen. Indien het geen meerjarige subsidie betreft, wordt het bedrag toegerekend aan het jaar waarin de subsidieverlening heeft plaatsgevonden.

Vanaf boekjaar 2021 is voor de lastneming van subsidies de Notitie Lastneming subsidies van toepassing. Toepassing van deze notitie heeft voor de provincie Gelderland tot gevolg dat de lasten van de meerjarige projectsubsidies die beschikt zijn na 1 januari 2021 worden toegerekend aan de verslagjaren waarin de activiteiten plaatsvinden indien de totale subsidie groter is dan € 2.500.000 of indien de totale subsidie groter is dan € 125.000 en deze subsidie (deels) door een Specifieke Uitkering van het Rijk wordt gedekt. Deze toerekening is gebaseerd op de activiteitenplanning van de subsidie-ontvanger en wordt opgenomen in de beschikking. Indien de subsidie kleiner is dan € 2.500.000 of indien de subsidie (deels) wordt gedekt door een Specifieke Uitkering van het Rijk en kleiner is dan € 125.000 vindt de lastneming ineens plaats op het moment van de start van het project, of op het moment van beschikken (wanneer dat moment later is dan het moment van de start van het project). Het drempelbedrag van € 2,5 miljoen hebben uw Staten bij Perspectiefnota 2021 vastgesteld en is opgenomen in de Financiële verordening Gelderland.

Structureel en incidenteel

Het BBV geeft geen scherpe definitie van wat incidenteel of structureel is en laat ruimte aan de decentrale overheden omdat dit past bij de eigen beoordeling van de lokale omstandigheden. In 2022 zijn de volgende uitgangspunten leidend in het bepalen of een baat en/of last structureel of incidenteel is:

- baten en lasten die 3 jaar of korter worden geraamd zijn incidenteel van aard en baten en lasten die 4 jaar of langer worden geraamd zijn in beginsel structureel van aard conform de basisprincipes vanuit het BBV.

- de scheidslijn tussen 3 jaar en langer is een hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel. Zo blijft een incidentele baat of last, die 4 jaar of langer geraamd wordt, gezien de soort of de eigenschap van een begrotingspost, altijd incidenteel en wordt niet opeens structureel door deze langer dan 3 jaar te ramen.
- baten en lasten die als structureel zijn aangemerkt blijven structureel, ook in de laatste jaren dat het op de Begroting staat.
- samenhangende baten en dotaties of lasten en onttrekkingen zijn allebei incidenteel of allebei structureel.
- de dividendenopbrengsten zijn conform het BBV als structurele baten aangemerkt.
- de overige opbrengsten vanuit vermogensbeheer merken wij aan als incidentele baten.
- dotaties en onttrekkingen aan reserves zijn in principe incidenteel. Hierop zijn enkele uitzonderingen. De uitzonderingen op een rij:
 - de mutaties met betrekking tot de provinciefondsuitkering voor natuur in ambitie 3 Natuur en cultuur zijn structureel van aard;
 - de mutaties voor de structurele aanleg en het herstel van de natuur, gebaseerd op het Natuurakkoord 1.0, in ambitie 3 Natuur en cultuur zijn structureel van aard;
 - de mutaties op de reserve voor Europese subsidiebijdragen voor agrarisch natuurbeheer in ambitie 3 Natuur en cultuur zijn structureel van aard;
 - de mutaties die gerelateerd zijn aan de decentralisatieuitkering monumentenzorg voor ambitie 3 Natuur en cultuur zijn structureel van aard;
 - de mutaties in het kader van de provinciefondsuitkering, concessies en kapitaallasten in ambitie 5 Economie en mobiliteit zijn structureel van aard.

Balans

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende onderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Vaste activa

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten (zoals bijvoorbeeld ingenieursdiensten). Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen en verwerkt op het moment dat deze zich voor doen.

Indien bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd, worden deze afgeschreven overeenkomstig de in deze grondslagen opgenomen afschrijvingstermijnen, maar hierbij wordt geen langere afschrijvingsduur gehanteerd dan de afschrijvingsduur die gehanteerd wordt bij de betreffende derde.

Conform het BBV dienen de directe personeelslasten ook toegerekend te worden aan de vaste activa. Dit gebeurt aan de hand van een gemiddeld percentage (5%) waarbij de directe personeelskosten in een standaard percentage van de directe projectlasten zijn uitgedrukt. Bij de begroting wordt deze verdeelsleutel berekend over de begrote te activeren kosten. Bij de realisatie wordt deze verdeelsleutel van 5% berekend over de werkelijk te activeren kosten. De overhead (indirecte personeelslasten) wordt niet geactiveerd.

Afschrijving

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Bij gegronde redenen mag afgeweken worden van de afschrijvingsgrondslagen van het voorafgaande boekjaar. De reden van afwijking wordt in de toelichting op de balans uiteengezet.

Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling indien de restwaarde lager is dan de op dat moment aanwezige boekwaarde.

Kapitaallasten die voortvloeien uit het activeren van investeringen bestaan uitsluitend uit afschrijvingslasten. Hieraan worden geen rentelasten toegevoegd. (Financiële verordening Gelderland 2021).

In de uitvoeringsregeling is vastgelegd dat er lineair wordt afgeschreven. Wij hanteren de volgende afschrijvingstermijnen:

Categorie	Afschrijvingstermijn
<i>Investerings met een economisch nut</i>	
Nieuwbouw bedrijfsgebouwen	40 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen	20 jaar
Technische installaties	15 jaar
Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties en kantoormeubilair	10 jaar

Categorie	Afschrijvingstermijn
Zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's, lichte motorvoertuigen, technische hulpmiddelen en laadpalen	5 jaar
Automatiseringsapparatuur en -programmatuur	5 jaar
<i>Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>	
Civiele kunstwerken zoals bruggen, tunnels, viaducten en ecoducten	50 jaar
Nieuwe wegen, nieuwe fietspaden en volledige renovatie van wegen	25 jaar
Investerings in energietransitie zoals zonnepanelen en grijswatersystemen	15 jaar
Parkeerterreinen	25 jaar

De afschrijving van de bovengenoemde activa begint op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van het in gebruik nemen daarvan. De basis voor afschrijving van activa is de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Bij de afschrijving van activa wordt geen rekening gehouden met een restwaarde, materiële vaste activa worden tot nihil afgeschreven volgens de geldende afschrijvingstermijnen. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven, met uitzondering van de grond onder infrastructurele werken en parkeerterreinen, indien de kosten van de aanleg van het betreffende werk worden geactiveerd.

Immateriële vaste activa

Het saldo van agio en disagio wordt afgeschreven in de looptijd die gelijk is aan de resterende looptijd van de obligatie.

Het activeren van bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn conform het BBV alleen onder strikte voorwaarden toegestaan. Deze voorwaarden zijn:

- er is sprake van een investering door een derde
- de investering draagt bij aan de publieke taak
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie kan anders recht doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Kosten van aankoop en vervaardiging van deze activa worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa; Investerings in activa met economisch nut

Alle investeringen met een economisch nut (dit zijn verhandelbare dan wel middelen genererende investeringen) worden geactiveerd, maar niet als er sprake is van een ideaalcomplex (wanneer de afschrijvingslast van een investering gelijk is aan de aanschafwaarde van de investering zelf).

De materiële vaste activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs lager dan € 50.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd (conform Financiële verordening Gelderland 2021).

Materiële vaste activa; Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut zijn investeringen die volgens de definitie van het BBV geen economisch, maar uitsluitend maatschappelijk nut hebben. Als voorbeeld wordt genoemd: wegen, pleinen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen worden geactiveerd. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd.

Conform Financiële verordening Gelderland 2021 worden materiële vaste activa met een maatschappelijk nut niet geactiveerd indien de verkrijgingsprijs minder dan € 500.000 bedraagt. Dit is exclusief de direct toe te rekenen personeelslasten.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen duurzaam mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden door het vormen van een voorziening ter grootte van de afwaardering.

Leningen aan deelnemingen en overige langlopende leningen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Onder de leningen aan deelnemingen is per ultimo 2022 een hybride converteerbare obligatielening aan Alliander N.V. opgenomen. Deze lening kan tegen bepaalde voorwaarden worden geconverteerd in aandelen waardoor de aard van het financieel vast actief kan wijzigen in een kapitaalverstrekking.

De uitzettingen (obligaties) worden gewaardeerd tegen nominale waarde of duurzaam lagere waarde. De nominale waarde van de beleggingsportefeuille wordt bepaald door de aflossingsbedragen van de obligaties, zoals deze na afloop van de betreffende looptijd van de effecten plaatsvinden.

Conform de Financiële verordening Gelderland 2021 worden kosten voor het afsluiten van geldleningen direct ten laste van de exploitatie gebracht. De renteopbrengst uit verstrekte leningen wordt toegevoegd aan de reserve Algemene dekkingsmiddelen. Het toerekenen van rente gebeurt conform het BBV.

Het percentage van de omslagrente voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa, wordt jaarlijks, indien van toepassing, met de begroting vastgesteld, conform het BBV. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende geldleningen, kortlopende leningen en kredieten. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond. Op dit moment is dit niet van toepassing, wij hebben geen financiering voor vaste activa.

Voorraad gronden

De voorraad grond is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van gronden en opstallen. De verkrijgingsprijs is het saldo van de aankoopsom (vermeerderd met bijkomende kosten) minus ontvangen rijksbijdragen. Waar de marktwaarde van de grond lager is dan de verkrijgingsprijs, wordt de voorraad op lagere marktwaarde gewaardeerd. De boekwaarde is de verkrijgingsprijs verminderd met het bedrag van afwaardering. In de balans is de grondvoorraad tegen boekwaarde opgenomen. Wij beschouwen onze voorraad grond als ruilgronden die nu geen andere bestemming hebben en daarom rubriceren wij deze onder de vlottende activa.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Rentetoerekening aan (enkele) transitorische posten

De toevoeging van rente aan een transitorische post vindt alleen plaats als de provincie daartoe verplicht is op basis van specifieke Rijks- of EU-voorschriften.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Reserves

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Toevoegingen en onttrekkingen vinden uitsluitend plaats op basis van besluiten van Provinciale Staten en geschieden altijd in het kader van resultaatbestemming.

In de Financiële verordening is geregeld dat de ambities en de begrotingsonderdelen 'Mens en Middelen' en 'Algemene dekkingsmiddelen' elk één reserve hebben, met dien verstande dat de Algemene Reserve en de Reserve Stamkapitaal afzonderlijk worden verantwoord.

De ambitiereserves en de reserves van de begrotingsonderdelen kunnen één of meer van de volgende functies hebben:

- het dekken van de uitgaven voor een na het begrotingsjaar te realiseren vastgesteld doel (spaarfunctie)
- het dekken van kapitaallasten van een investering (dekkingsfunctie)
- doelen waarvoor het aanhouden van een reserve wordt voorgeschreven (wettelijke functie).

De jaarrekening bevat, onverminderd het daarover bepaalde in het BBV, tenminste een toelichting op de verschillen tussen de geraamde en de gerealiseerde dotaties en onttrekkingen aan de reserves.

Middelen in een reserve die niet meer in het bestedingsplan passen worden aan de reserve "Algemene dekkingsmiddelen" toegevoegd.

Aan reserves wordt geen rente toegerekend tenzij dit wettelijk is verplicht.

Aan de reserve Algemene dekkingsmiddelen wordt in ieder geval de netto-opbrengst uit het vermogensbeheer van het stamkapitaal toegevoegd, bestaande uit:

- de revenuen van vermogensbeheer
- de dividenden
- de rente en de aflossing van Vitens NV voor een verstrekte achtergestelde lening van oorspronkelijk groot € 26 miljoen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Aan een voorziening wordt uitsluitend rente toegevoegd als deze wordt ingesteld op basis van de netto-contante waarde of als de toevoeging volgt uit een wet.

Voorziening APPA pensioenen

De APPA-voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige ontwikkelingen van de provinciale verplichting. Bij de actuariële berekening zijn onderstaande grondslagen gehanteerd:

- Toekomstige pensioenen
 - de peildatum voor het deelnemersbestand uit onze opbouwadministratie is 31 december 2022
 - berekeningen zijn gemaakt aan de hand van wettelijke factoren voor individuele waardeoverdracht in 2023
 - de gehanteerde rente voor actieve deelnemers is 2,563% (rente afgeleid van de rentetermijnstructuur per 31 december 2022 voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar)
 - pensioenrichtleeftijd is 68 jaar

- contante waarde voor het nabestaandenpensioen is eveneens opgenomen.
- Reeds ingegane pensioenen
 - de peildatum voor het deelnemersbestand uit onze opbouwadministratie is 31 december 2022
 - de gehanteerde rente voor gepensioneerden is 3,150% (rente afgeleid van de rentetermijnstructuur per 31 december 2022 voor verplichtingen met een looptijd van 10 jaar)
 - pensioengerechtigde leeftijd is gelijk aan AOW-leeftijd
 - waarde voor het nabestaandenpensioen is, waar nodig, eveneens opgenomen.

Voorziening Grondwaterheffing

De voorziening Grondwaterheffing is ter dekking van de toekomstige kosten die in de Waterwet nader zijn aangeduid. De grondwaterheffing is een belasting ter bestrijding van specifieke kosten. Niet bestede middelen moeten daarom in de voorziening worden gestort.

Voorziening Achterstallig onderhoud

In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van het BBV een voorziening gevormd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva en overlopende passiva

De vlottende passiva en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is onder aan de balans (buiten de balanstelling) het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.